

“Dalgalı Taş Denizi” Aigai’de Artık Kaybolmak Mümkün Değil



Aigai-Agora Caddesi

Manisa ili, Merkez ilçeye bağlı Yunddağı Köşeler Köyü'nün 2 kilometre güneyindeki Gün dağı'nın üzerinde, kısmen ayakta kalan görkemli harabeleri ile dikkati çeken Aigai; MÖ 1100 yıllarından sonra Yunanistan'dan gelip Kuzeybatı Anadolu kıyılarına yerleşen Aioller tarafından kurulmuş. Herodotos (MÖ 5. yüzyıl) Aigai'yi Aiollerin Aiolis bölgesinde kurduğu 12 kent arasında sayar. Akropolisi çeviren duvarlarda kullanılan teknik MÖ 6. yüzyılda kentin güçlü sur duvarları ile korunduğunu göstermekte. Antik yazarlar Aiollerin bölgeye gelişlerinin MÖ 1100 tarihlerinde başladığını ileri sürseler de, geçen 5 yıllık kazı sonuçları şimdilik kentin kuruluşunun MÖ 7. yüzyılın ikinci

yarısından daha erkene gitmediğini gösterir. Aigai antik kentindeki arkeolojik kazı çalışmaları 2004 yılından beri, Ege Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ersin Doğer başkanlığındaki ekip tarafından gerçekleştirilmekte. Klasik-Hellenistik-Roma dönemlerini yaşamış antik kentler arasında en etkileyici görünüme sahip kentlerden birisi Aigai'dir. Çevresi uçurumlarla çevrili, ulaşması ve gezmesi zor kentlerden birisidir. Yoğun meşelik ve yabani zeytin ormanı içinde çok sayıda terastan oluşmuş ve rehbersiz kaybolması kolay, dalgalı bir “Taş Denizi” ni andırır. Aigai'nin, Ege Denizi'nin kıyısında yeşermiş uygarlıktan da hiç vazgeçmemiş görgülü bir halkı

barındırdığı anlaşılıyor. Gymnazyumu – yani hem bedeni hem de fikri eğitim veren okulu – tiyatrosu, stadyumu, yağmur suyu ile çalışan hamamları, üç katlı agorası – yani alışveriş merkezi –, tümüyle taş döşenmiş cadde ve sokaklarıyla ve her şeyden önemlisi kent meclisi binası (Bouleuterion) ile kendini gösteren demokrasisi ile bugün bile ziyaretçileri biraz hayranlık biraz kıskançlık duyguları ile kendine çekmeye devam ediyor.

Kentin en etkileyici görüntüsü, MÖ 2. yüzyılda inşa edilmiş Agora binasının halen 15 metre yüksekliğinde 2200 yıldan beri her türlü doğa koşuluna direnen, batı duvarı olarak görülmekte. 3 katlı ve 12 dükkanlı Agora Binası'nın Hellenistik Dönem'de Aigai'de inşa edilmiş olması her ne kadar Pergamon Krallığı'nın desteğine bağlanmış olsa da Yund Dağları'nın ekonomik potansiyelinin bir ürünü olarak da değerlendirmek de mümkün. Aigai bilindiği gibi Hellenistik-Roma Dönemlerinde bölgede keçi derisi üretimi ve kumaş dokuma faaliyetleri ile de ün yapmış. Meclis binasının oturduğu kayalık zeminde yan yana tespit ettiğimiz içleri çanak çömlek, sikke, pişmiş toprak tanrı ve tanrıça figürinleri ile kabartmalı levhalar ile dolu iki çukur, binanın temelinin atılması ve/veya açılması sırasında gerçekleştirilen dinsel törenler ile ilişkili olmalı. Bu alanda ele geçen yazıtlar Aigai Meclis Binası'nın (Bouleuterion) Zeus Bollaios ile Hestia Bollaia'ya adandığını göstermektedir.

Aigai kazısının başladığı 2004 yılından beri, büyük bir kısmı kentin kapılarının ve kentin molozlarının altında kalmış taş döşeli yol sistemi ortaya çıkartılmaya çalışılmıştır. 2006 yılında sonuç veren çalışmalar ile artık agora meydanına kadar ekipman ve vinç gibi alet edevatın traktörlerle kentin kalbine dek çıkartılması yolunda başarı sağlanmıştır. ☺

Prof. Dr. Ersin DOĞER

Yusuf SEZGİN

Ege Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü

Fotoğraflar; Aigai Kazı Arşivi



Aigai-Demirkapı



Aigai-Agora

Aigai-Bouleuterion (Halk Meclisi Binası)

